20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޖުޑީޝިއަރީ ކޮ މިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން
27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮމިޓީ ކުރ ކޮޓަރި)11
ފެށުނު ގަޑި: 11:15

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު ؛ ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް
މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަދު ކޮމިޓީގެ އެޖެންޑާ ހަމަޖެހިފައި އޮތް ގޮތުން މި އޮތް މަސައްކަތަކީ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ
މުދަލާ ގުޅޭ ބިލު ދިރާސާކުރުން. އެގޮތުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ ބިލުގެ މާއްދާތައް ކޮމިޓީގައި
ރެކޯޑަށް ޓަކައި ހަމަ ވަކިވަކިން ކިޔުން. ދެން އެ ކިޔާ އިރުގައި އެހެންޏާ ވެސް ޢަމަލުކުރާ ގޮތަށް މެންބަރުންގެ
ޚިޔާލުފުޅެއް އޮތިއްޔާ އެދިވަޑައިގަތީމާ އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން އަރުވަމުން ގެންދާނަން. ދެން މިގޮތުން،
އަޅުގަނޑުމެން މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން އެއް ގަޑިއިރަށް ކުރިއަށް ގެންދަން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަނީ. ދެން
އަނެއްކާ މާދަމާ ވެސް ބާއްވާ ގޮތަށް މެންބަރުން އިއުތިރާޒުނުކުރައްވާ ނަމަ. ދެން މިއަދު ވޯޓެއް ނޯންނާނެ.
އެހެންވީމާ، ފަސް މެންބަރުންގެ ވޯކިން ކޯރަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެތާ ދެއްތޯ. އާދެ! އެހެންވީމާ، އިދާރީ މޭޒުން
ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާ ގުޅޭ ބިލު. އެއްވަނަ ބާބު. ފެށުން. ތައާރަފާއި ނަން. 1 ވަނަ މާއްދާ. (ހ)- މިއީ ޖިނާއީ
ބޮޑެތި ކުށްތައް ކުރާ ފަރާތްތަކުން ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލުގެ މަންފާގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވައި، ދައުލަތަށް އެފަދަ
މުދާ ނެގުމާ ބެހޭ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާތުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، އެފަދައިން ނެގޭ މުދަލާ މެދު ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތުގެ
އުސޫލުތަކާއި އެ ނޫން ވެސް ކަމާ ބެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ގާނޫނެވެ. (ށ)- މި ގާނޫނަށް ކިޔާނީ "ކުށް
ކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާގުޅޭ ޤާނޫނު"އެވެ. ގާނޫނުގެ މަގުސަދު. -2 މި ގާނޫނުގެ މަގުސަދަކީ ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތައް
ކުރާ ފަރާތްތަކަށް ގާނޫނުގައި އެ ކުށްތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު ދިނުމުގެ އިތުރުން، އެ ފަރާތްތަކުން ކުށްކޮށްގެން
ހޯދާ މާލީ މަންފާ ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވައި، ނަޙައްޤުން ހޯދާ އެފަދަ މުދާ އެ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިން ނަގައި، އެ
މުދަލުން އިތުރު މަންފާ ހޯދޭނެ މަގުތައް ބަންދުކުރުމަށް ޓަކައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭ ހެން ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ
މުދާ ދެނެގަނެ، ހޯދައި، ހިފަހައްޓައި، ދައުލަތަށް ނެގުމާ ބެހޭ ގާނޫނީ އޮނިގަނޑެއް ތަ އާރަފުކުރުމެވެ. (ހ)- ކުށް
ސާބިތުވުމުން ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ އުސޫލުތައް. (ށ)- އިސްތިސްނާ ހާލަތުތަކެއްގައި ކުށް
ސާބިތުވުމަކާ ނުލައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ އުސޫލުތައް. (ނ)- ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ
ހިފެހެއްޓުމަށް ޓަކައި ވަގުތީ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ އުސޫލުތައް. (ރ)- ހިފެހެއްޓޭ އަދި ދައުލަތަށް ނެގޭ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ
1

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
މުދާ ބެލެހެއްޓުމާއި އެ މުދަލުން ތަސައްރުފުކުރުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް. (ބ)- ބޭރު ގައުމުތައް މެދުވެރިކޮށް ކުށްކޮށްގެން
ހޯދާ މުދާ ހިފެހެއްޓުމާއި ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާ ބޭރު ގައުމުތަކަށް ނިސްބަތްވާ
ފަރާތްތަކުގެ އެފަދަ މުދާ ހިފެހެއްޓުމާއި ދައުލަތަށް ނެގުމުގައި އެ ގައުމުތަކަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ ގުޅޭ
އުސޫލުތައް. ގާނޫނު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މި މާއްދާގެ (ބ)ގައި "ބޭރު ގައުމުތައް މެދުވެރިކޮށް ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ހިފެހެއްޓުމާއި"، މިތާނގައި
ބުނަން މި އުޅެނީ ބޭރު ގައުމުތައް މެދުވެރިކޮށް ކުށްކުރާ ވާހަކަތޯ ނުވަތަ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައި ހުރި މުދަލެއް ބޭރު
ގައުމުތައް މެދުވެރިކޮށްގެން ހިފަހައްޓާ ވާހަކަތޯ އެބަ އޮޅުންއަރާ ކުޑަކޮށް. އެހެންވީމާ، އިބާރާތް އިން ގޮތުން. އާދެ!
އެ ކަން ފާހަގަކޮށްލައްވަންޖެހޭނެ. ކިހިނެއްތޯ؛ އާދެ! ނާޒިލަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. ރަނގަޅު ވާހަކަފުޅެއް. ބޭރު ގައުމެއްގައި ހުރި ފައިސާތަކެއް އެ ގައުމު
މެދުވެރިކޮށް ހޯދާ ވާހަކައެއް ނޫނިއްޔާ މުދަލެއް ހޯދާ ވާހަކަ ހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އިބާރާތުގައި
ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ބަޔަކާ އެކީގައި އެ ބުނަން ބޭނުންވާ އެއްޗެއް ސާފުކޮށް އެނގޭ ގޮތަށް ބުނެވުނީމަ ކަންނޭނގެ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަސޭހަވާނީ މީތި. ދެން އެ ވާހަކަ ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޮޑަށް ބޭނުންވީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ އޮޅުންއަރައެއް ނޫންތޯ. ވަރަށް މުހިންމު ދެ ކަމެއް އެބަ އޮތޭ. އެއީ އެހެން ގައުމެއް
މެދުވެރިކޮށް ކުށެއް ކޮށްގެން މުދާ ހޯދުމާއި ނުވަތަ ކޮންމެ ތަނެއްގައި ވެސް ކުށްކޮށްގެން ހުރި މުދަލެއް އެހެން
ގައުމެއް މެދުވެރިކޮށްގެން ހިފެހެއްޓުމާ މި ދެ މާނަ ނެގެއެއްނޫންތޯ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް އެއް ގޮތަކަށް ސީދާ
ސްޕެސިފިކަލީ ސާފުވާންޖެހޭނެތާ ބުނަން މި އުޅޭ އެއްޗެއް.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ގާނޫނު ހިނގާނެ ދާއިރާ. 3 ވަނަ މާއްދާ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިނގާ ޢަމަލުތަކާއި
ކަންކަމާއި ތަކެއްޗާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް މި ގާނޫނު
2

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ހިނގާނެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ފަރާތްތަކާއި ތަކެތި ހިމެނެއެވެ. (ހ)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާ އެންމެހައި
ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް (ދިވެހިރައްޔިތުންނާއި ބޭރު ގަ އުމުތަކުގެ ރައްޔިތުން ހިމެނޭ ގޮތުން). (ށ)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާ
މުދަލުގެ މައްޗަށް. (ނ)- ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ވާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މައްޗަށް. (ރ)- މި ގާނޫނުގައި އަދި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމާ ބެހޭ އެހެން ގާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ނިސްބަތަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ވާ ފަރާތްތަކާއި
މުދަލުގެ މައްޗަށް. ދެވަނަ ބާބު. މަފުހޫމުތަކުގެ ރަދީފު. ރަދީފު. -4 މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 20
ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންވެގެންވާ ލަފުޒުތަކާއި އިބާރާތްތަކަކީ މި ގާނޫނު އެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ މައިގަނޑު
މަފުހޫމުތަކެވެ. އެ މަފުހޫމުތައް އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެ ވަނީ މި ގާނޫނުގެ އަސްލު އެ ގޮތުގައި
ދެމެހެއްޓުމަށާއި މި ގާނޫނުގެ މަގުސަދު އެންމެ ފުޅާމިނުގައި ހާސިލުކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައެވެ. މި
ގާނޫނުގެ ކޮންމެ މާއްދާއެއް ވެސް ކިޔަން ވާނީ ނުވަތަ މާނަކުރަން ވާނީ އެ މަފުހޫމުތަކަށް ހަނިކަމެއް ނާންނާނެ
ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ މުދާ. -5 މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ މުދާ" ކަމަށް
ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާއި ކުށްކުރަން ބޭނުންކުރި މުދަލަށެވެ. ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ފައިސާ. 6 ވަނަ
މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި، "ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ފައިސާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ
މުދާ ކަމުގައި މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުދަލުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ފައިސާއަށެވެ. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ
މުދާ. 7 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގާނޫނުގެ
22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލަށެވެ. ކުށްކުރަން ބޭނުންކުރި މުދާ. 8 ވަނަ މާއްދާ. މި
ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ކުށްކުރަން ބޭނުންކުރި މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ މުދަލަށެވެ. މުދާ ނެގޭ ކުށް. 9 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ
ބޭނުމަށް ޓަކައި "މުދާ ނެގޭ ކުށް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުލަތަށް މުދާ ނެގިދާނެ ކުށްތައް ކަމުގައި މި ގާނޫނުގެ
24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށަކަށެވެ. ދައުލަތަށް މުދާ ނެގުން. 10 ވަނަ މާއްދާ. މި
ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ދައުލަތަށް މުދާ ނެގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މީހެއްގެ މައްޗަށް މި ގާނޫނުގެ 24
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ސާބިތުވުމުން މި ގާނޫނުގެ ފަސްވަނަ ބާބުގައި ވާ ގޮތުގެ
މަތީން އެ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށާއި، މި ގާނޫނުގެ ހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ އިސްތިސްނާ ހާލަތުތަކުގައި ކުށް
ސާބިތުވުމަކާ ނުލައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށެވެ. ފޯރފީޗަރ އަމުރު. 11 ވަނަ މާއްދާ. މި
ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ފޯރފީޗަރ އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެގެން
ދައުލަތަށް މުދާ ނެގުމަށް މި ގާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. ސިވިލް
3

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ފޯރފީޗަރ އަމުރު. 12 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ސިވިލް ފޯރފީޗަރ އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި
އެވަނީ، މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވުމަކާ ނުލައި ދައުލަތަ ށް މުދާ ނެގުމަށް މި ގާނޫނުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ
ގޮތުގެ މަތީން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުން. 13 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި
"އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ނެރޭ
އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރެއް މެދުވެރިކޮށް ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ފައިސާ ހުރި މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު
މޮނިޓަރކުރުމަށެވެ. އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރު. 14 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި މާލީ
އިދާރާއެއްގެ "އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓެއް
މޮނިޓަރކުރުމަށް ޓަކައި މި ގާ ނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރު. 15
ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި، "ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ
މުދަލާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމަށް މާލީ އިދާރާއަކަށް ނުވަތަ ކަމާ ބެހޭ އެހެން އިދާރާއަކަށް އެންގުމަށް ޓަކައި މި
ގާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. އެކައުންޓު ފްރީޒްކުރުން. 16 ވަނަ މާއްދާ.
މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "އެކައުންޓު ފްރީޒްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގާ ނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި
ވާ ގޮތުގެ މަތީން ނެރޭ އެކައުންޓު ފްރީޒްކުރުމުގެ އަމުރެއް މެދުވެރިކޮށް މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓެއްގައި ވާ
ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ފައިސާ ވިތުޑްރޯކުރުމާއި، އެ އެކައުންޓު މެދުވެރިކޮށް އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތުކުރުން ވަގުތީ
ގޮތުން ހުއްޓުވުމަށެވެ. އެކައުންޓު ފްރީޒްކުރުމުގެ އަމުރު. 17 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާ ނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި،
"އެކައުންޓު ފްރީޒްކުރުމުގެ އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓެއްގައި ވާ ދައުލަތަށް
ނެގިދާނެ ފައިސާ ވިތުޑްރޯކުރުމާއި، އެ އެކައުންޓު މެދުވެރިކޮށް އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި
މި ގާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. ރިސްޓްރެއިންޓު އަމުރު. 18 ވަނަ މާއްދާ. މި
ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި، "ރިސްޓްރެއިންޓު އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ވަކި ފަރާތެއްގެ ކިބައިގައި ވާ
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލެއް އެކުގައި ނުވަތަ އެ މުދަލުން ބައެއް ބަދަލުކުރުން ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ
ނަޤުލުކުރުން ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން އެ މުދަލުން ތަ ސައްރަފުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި، މި ގާނޫނުގެ 53
ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. ސިވިލް ރިސްޓްރެއިންޓު އަމުރު. 19 ވަނަ މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ
ބޭނުމަށް ޓަކައި "ސިވިލް ރިސްޓްރެއިންޓު އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ވަކި މުދަލަކީ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ
މުދާ ކަމުގައި މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުކޮށްދެވޭ ހާލަތުގައި އެ މުދާ އެކުގައި ނުވަތަ އެ މުދަލުން ބައެއް
ބަދަލުކުރުން، ނުވަތަ ވިއްކުން، ނުވަތަ ނަޤުލުކުރުން، ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން އެ މުދަލުން ތަސައްރަފުކުރުން
4

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި، މި ގާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަށެވެ. މުދާ ހިފެހެއްޓުން. 20 ވަނަ
މާއްދާ. މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "މުދާ ހިފެހެއްޓުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މި ގާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގައި
ވާ ގޮތުގެ މަތީން ނެރޭ ރިސްޓްރެއިންޓު އަމުރެއް ނުވަތަ މި ގާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ނެރޭ
ސިވިލް ރިސްޓްރެއިންޓު އަމުރެއް މެދުވެރިކޮށް ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ މުދާ ދިގު މުއްދަތަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށެވެ. ތިންވަނަ
ބާބު. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް. ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ މުދާ. 21 ވަނަ މާއްދާ. އަންނަނިވި
މުދަލަކީ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ މުދަލެވެ. (ހ)- ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ. (ށ)- ކުށްކުރަން
ބޭނުންކުރި މުދާ. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ. 22 ވަނަ މާއްދާ. (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބޭނުމަށް
ޓަކައި "ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ
ގުޅިފައިވާ އަންނަނިވި އެންމެހައި މުދަލަށެވެ. -(1) ކުށްކޮށްގެން ސީދާ ހޯދާ މުދާ. -(2) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލުން
ހޯދާ އިތުރު މުދާ. -(3) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލަކާ އެކުވެފައިވާ މުދާ. -(4) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލަކުން ސީދާކޮށް
ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް ލިބޭ އެ ނޫން ވެސް މުދާ.)އޭގެ ތެރޭގައި، އެ މުދަލަކުން ލިބޭ އާމްދަނީއާއި، ފައިދާއާއި،
އެހެނިހެން މަންފާ ހިމެނެއެވެ.( )ށ(- ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލުގެ މާނައިގައި އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން
ގޮތަކަށް ހިފެހެއްޓޭ ނުވަތަ ދައުލަތަށް ނެގޭ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ހިމެނެއެވެ. -(1) މި ގާނޫނުގެ ފަސްވަނަ ބާބުގެ
ދެވަނަ ބައި ނުވަތަ ހަވަނަ ބާބުގެ ދެވަނަ ބައިގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން، ކޯޓު އަމުރެއް މެދުވެރިކޮށް ހިފެހެއްޓޭ މުދާ؛
އަދި -(2) މި ގާނޫނުގެ ފަސްވަނަ ބާބުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީ ން، ކުށް ސާބިތުވުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް ނެގޭ މުދާ؛
އަދި -(3) މި ގާނޫނުގެ ހަވަނަ ބާބުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން، ކުށް ސާބިތުވުމަކާ ނުލައި ދައުލަތަށް ނެގޭ މުދާ.
ކުށްކުރަން ބޭނުންކުރި މުދާ. 23 ވަނަ މާއްދާ. (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި
"ކުށްކުރަން ބޭނުންކުރި މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ
ތެރެއިން ކުށެއްގެ ޢަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރި މުދަލަށެވެ. (ށ)- މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހަ އި ހިނދަކު، މި ގާނޫނުގައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅަ އިފައިވާ އިޖުރާތުތައް
ކުށްކުރަން ބޭނުންކުރި މުދަލުގެ މައްޗަށް ހިންގިދާނެއެވެ. މުދާ ނެގޭ ކުށްތައް. 24 ވަނަ މާއްދާ (ހ)- މި ގާނޫނުގެ
ދަށުން ދައުލަތަށް މުދާ ނެގޭނީ އަންނަނިވި ކުށްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުންނެވެ. -(1) މަނީ ލޯންޑްރިންގެ ކުށް. (2) -
ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށް. -(3) ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުމުގެ ކުށް. -(4) މީހަކު މެރުމުގެ ކުށް. -(5) މަސްތުވާތަކެތި
ޓްރެފިކުކުރުމުގެ ކުށް. (-)6 މީހުން ޓްރެފިކުކުރުމުގެ ކުށް. -)7(އެކްސްޕްލޮއިޓޭޝަންގެ ޢަމަލު އެކުލެވޭ ޖިންސީ
ކުށް. -(8) ހަތިޔާރު ޓްރެފިކު ކުރުމުގެ ކުށް.) -(9 ފައިސާ އަދި އަގުހުރި އެއްޗެހި ކައުންޓަރފީޓުކުރުމުގެ ކުށް.
5

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
(10) - އިންސައިޑަރ ޓްރޭޑިން އަދި މާކެޓު މެނިޕިއުލޭޝަންގެ ކުށް.) -(11 ކޮރަޕްޝަންގެ ކުށް.) -(12
އިންތިޒާމުވެގެން ކުރާ ބޮޑެތި ކުށް. -(13) ގާނޫނު ނަންބަރު 3 /2010)ޓެކްސް ނެގުމާބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު(ގައި
ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޓެކުސް ދެއްކުމުން އެއްކިބާވުމުގެ ކުށުގެ ތެރެއިން ފަސް ލައްކަ ރުފިޔާއިން ފެށިގެން މަތީގެ
ފައިސާގެ އަދަދު ހިމެނޭ ކުށްތައް. (-)14 އަންނަނިވި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ލައްކަ ރުފިޔާއިން ފެށިގެން މަތީގެ
ފައިސާގެ އަދަދު ހިމެނޭ ކޮންމެ ކުށެއް. -(i(ފޭރުމުގެ ކުށް. (ii(.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު މި ޓެކުހުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބައެއް ހާލަތުތަކުގައި މީރާއިން ދައްކަން އަދި ކަނޑައެޅިޔަސް ވާނެ ގޮތަކީ
ޓެކުހަށް ކޮންމެހެން ޓެކުސްޕޭޔަރަކު މަކަރުނުހަދާ ހާލަތުގައި ވެސް އެބަ ދިމާވޭ ދެއްތޯ ބައެއް ފަހަރަށް ހެދޭ
މިސްޓޭކަކުން ނޫނީ އިންކަމް އިތުރަށް ޖެހިގެން މިކަހަލަ މިސްޓޭކްސްތަކުން ވެސް އެބަ ހުރޭ ޓެކުސް ދައްކަންޖެހޭ
އަދަދު އިތުރުވެފައި. އެކަހަލަ ހާލަތުތަކެއްގައި މިއަށް ނުވަންނާނެތާ ދެއްތޯ. ކޮންމެ ޓެކުހެއްގެ ކޮންމެ މައްސަލައެއް
އެޕީލްކުރާ ހާލަތުގައި އެއީ ޓެކުސްޕޭޔަރު ކުށެއް ކުރި ކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެތާ.
އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެ ވުން:
ބިލުގެ 24 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ހ)ގެ 14 ވަނަ ނަންބަރު. އަންނަނިވި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ލައްކަ ރުފިޔާއިން
ފެށިގެން މަތީގެ ފައިސާގެ އަ ދަދު ހިމެނޭ ކޮންމެ ކުށެއް. -(i(ފޭރުމުގެ ކުށް. -(ii(ވައްކަމުގެ ކުށް. -(iii(
ޚިޔާނާތުގެ ކުށް. -(iv(ވަގަށް ނަގާފައިވާ ތަކެތި ޓްރެފިކް ކުރުމުގެ ކުށް. -(v(މުދާ ސްމަގްލްކުރުމުގެ ކުށް. -15
ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައި ގާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން، އެ ކުށެއް ކޮށްގެން ކުށް ކޮށްގެން
ހޯދާ މުދާ ހޯދޭ ކޮންމެ ކުށެއް. (ށ)- އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި ވިޔަސް މި މާއްދާގެ
(ހ)ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާގުޅޭ މުދަލުގެ މައްޗަށް މި ގާނޫނު ހިނގާނެއެވެ. (-)1 އެ ކުށެއް ކޮށްފައިވަނީ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކަމުގައި ވިޔަސް ؛ އަދި -(2) އެ ކުށެއް ކޮށްފައިވަނީ މި ގާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ފަހުން ކަމުގައި ވިޔަސް؛ އަދި (-)3 ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް
ކުށް ސާބިތުވެފައި ވިޔަސް ނުވަތަ ނުވިޔަސް؛ އަދި -(4) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެފައި
ވާ ނަމަ، އެ ކުށް ސާބިތުވެފައިވަނީ މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ފަހުން ކަމުގައި ވިޔަސް.
(ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރު އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން
ހިނގާފައިވާ ކުށެއްގެ މައްޗަށް މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާތުތައް ހިންގޭނީ، ކަމާ ބެހޭ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ
6

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ގާނޫނަކުން އެ ކުށް ކަނޑައެޅި ހިނދުން ފެށިގެން އެ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާ ގުޅޭގޮތުންނެވެ.
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އިރުޝާދު. 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ހޯދައި
ދެނެގަތުމާއި ހިފެހެއްޓުމާއި ދައުލަތަށް ނެގުމުގައި ގާނޫނު ތަންފީޒީކުރާ އިދާރާތަކަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ
ބާރުތަކާއި އިޚުތިޔާރުތައް އެ އިދާރާތަކުން ބޭނުންކުރުމުގައި ޢަމަލުރަންވީގޮތުގެ އިރުޝާދު އެ އިދާރާތަކަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ލިޔުމުން ދޭންވާނެއެވެ. (ށ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ހޯދައި
ދެނެގަތުމާއި، ހިފެހެއްޓުމާއި، ދައުލަތަށް ނެގުމުގައި ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ
ބާރުތަކާއި އިޚުތިޔާރުތައް އެ އިދާރާތަކުން ބޭނުންކުރަން ވާނީ، މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އިރުޝާދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ދޭ އިރުޝާދު ބިނާވާން ވާނީ އަންނަނިވި އަސާސީ ހަމަތަކުގެ މައްޗަށެވެ. -(1) ދައުލަތަށް މުދާ ނެގިދާނެ
ކުށެއްގެ ތަޙުޤީޤު ފެށޭ މަރުޙަލާގައި ވެސް އެ މުދާ ދެނެގަތުމުގެ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން ނުވަތަ އެ މުދާ ދެނެގަނެވިފައި
ވާ ނަމަ އެ މުދާ ހިފެހެއްޓުމުގެ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން. -(2) ދައުލަތަށް މުދާ ނެގިދާނެ ކުށްތައް ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި، ކުށް
ކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ހިފެހެއްޓުމާއި، އެ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ސަރިޔަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއި އަދި މުދާ
ބެލެހެއްޓުމާއި މެނޭޖުކުރުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލާއި، ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކާއި، އެސެޓް މެނޭޖުމަންޓު
އޮތޯރިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ވިލަރެސްކޮށް އެކުގައި މަސައްކަތްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެއްސުން. (-)3 ދައުލަތަށް
މުދާ ނެގުމަށް ސަރިޔަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އެއީ މި ގާނޫނުގެ ހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ އިސްތިސްނާ
ހާލަތްތައް އެ މައްޗަށް ހިނގާ މައްސަލައެއްތޯ ބަލައި އެއާ މެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލާއި
ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކުން މަޝްވަރާކުރުން. -(4) ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާ މެދު އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް
އެޅުމުގައި އެ މުދަލަކީ، ރައްކާތެރިކަމާ އެކު ބެލެހެއްޓުމުގައި އެކަށީގެންނުވާ ބޮޑު ޚަރަދެއް ނުވަތަ ދަތިކަމެއް ދިމާވާ
ބާވަތުގެ މުދަލެއްތޯ ބަލައި އެފަދަ މުދަލެއް ދައުލަތަށް ނެގުމުގައި ކުރިމަތިވެދާނެ ގޮންޖެހުންތަކަށް ރިއާޔަތްކުރުން.
-(5) ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާމެދު އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގައި އެ މުދަލުގައި ގާނޫނީގޮތުން ހުއްދަކުރެވިގެންވާ
ގޮތަކަށް އުފެދޭ ވެރިފަރާތުގެ މަސްލަހަތުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް އިސްކަންދިނުން. -(6) ހިފެހެއްޓޭ މުދަލުގެ އަގު
ޑިޕްރީޝިއޭޓްނުވާނެ ގޮތެއްގެ މަތީން އެ މުދަލުގެ ގިންތިއަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އެ މުދާ ރައްކާތެރިކަމާ އެކު
ބެލެހެއްޓުމާއި އެ މުދާ ހަލާކުވިޔަނުދިނުން. -(7) ދެފުށްފެންނަ އަދި ޒިންމާދާރު ގޮތެއްގައި ދައުލަތަށް؛
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ބިލު ގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ -6 ހިފެހެއްޓޭ މުދަލުގެ އަގު ޑިޕްރީޝިއޭޓްނުވާނެ ގޮތެއްގެ
މަތީން އެ މުދަލުގެ ގިންތިއަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އެ މުދާ ރައްކާތެރިކަމާ އެކު ބެލެހެއްޓުމާއި އެ މުދާ
7

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ހަލާކުވިޔަނުދިނުން. -(7) ދެފުށްފެންނަ އަދި ޒިންމާދާރު ގޮތެއްގައި ދައުލަތަށް ނެގޭ މުދަލުން މި ގާނޫނުގައި
ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެ މަތީން ތަސައްރުފުކުރުން. (-)8 ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާ ގުޅޭގޮތުން ހެޔޮ ނިޔަތުގައި ޢަމަލުކުރާ
ތިންވަނަ ފަރާތްތަކުގެ ހައްގުތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ފަދައިން އެ މުދަލާ މެދު ފިޔަވަޅުއެޅުން. 4 ވަނަ ބާބު.
ވަގުތީ ފިޔަވަޅުތައް. 1 ވަނަ ބައި. ތައާރަފައި މާނަކުރުން. މުދާ ދެނެގަތުމުގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި ވަގުތީ ފިޔަވަޅުތައް. 26
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ހޯދައި ދެނެގަތުމަށް ޓަކައި އަދި އެފަދަ މުދާ
ދެނެގަނެވިފައިވާ ހާލަތުގައި، އެ މުދަލުން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ވަގުތީ
ފިޔަވަޅުތައް މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އެޅުމުގެ ބާރު ގާނޫނު
ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. -(1) މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކޮށްގެން މައުލޫމާތު ހޯދުން.
-(2) ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރެއް މެދުވެރިކޮށް މައުލޫމާތު ހޯދުން.)ށ(- ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާ
މުދަލުގެ ތެރެއިން ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ ފައިސާ ހުރި މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު ދެނެގަނެވިފައިވާ ހާލަތުގައި އެ
ފައިސާއިން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި އެކައުންޓު ފުރީޒްކުރުމުގެ އަމުރެއް މެދުވެރިކޮށް މި ބާބުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ވަގުތީ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު، ގާނޫނު
ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މާލީ އިދާރާ. 27 ވަނަ މާއްދާ. މި ބާބުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "މާލީ އިދާރާ"
ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކު އަދި ބޭންކު ނޫން މާލީ އިދާރާ ހިމެނޭގޮތުންނެވެ. ބޭންކު. 28 ވަނަ މާއްދާ. މި
ބާބުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ބޭންކު " ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާ ބެހޭ ގާނޫނުގައި އެ އިބާރާތަށް
ދީފައިވާ މާނައިގައެވެ. ބޭންކް ނޫން މާލީ އިދާރާ. 29 ވަނަ މާއްދާ. މި ބާބުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "ބޭންކު ނޫން މާލީ
"
އިދާރާ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކު ނޫން މާލީ ވިޔަފާރިއެއް ކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގާނޫނު
1981ގެ ދަށުން ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ކޮންމެ ފަރާތަކަށެވެ . މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު. 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މި
ބާބުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި، "މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މާލީ އިދާރާއެއްގެ ކަސްޓަމަރެއްގެ
ފައިސާގެ ޑިޕޮސިޓްތައް ބަލައިގަނެ ރައްކާކޮށްދިނުމަށާއި، އެ ފައިސާ ވިތްޑްރޯކުރުމަށާއި ، ޓްރާންސްފަރކުރުމަށާއި،
މެނޭޖުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންކުރާ ފެސިލިޓީއެއް ނުވަތަ އިންތިޒާމަކަށެވެ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި މާލީ
އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ބޭންކު އެކައުންޓާއި، އިލެކްޓްރޯނިކް މަނީ އެކައުންޓާއި، ޕޭމަންޓް
ސިސްޓަމްތަކާ ގުޅިފައިވާ އެކައުންޓާއި، އެ މާލީ އިދާރާއެއްގައި ހުޅުވާފައިވާ އެ ނޫން ވެސް އެކައުންޓާއި، ސޭފްޓީ
ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސް ފަދަ ފެސިލިޓީ ނުވަތަ އިންތިޒާމުތައް ވެސް ހިމެނެއެވެ. ދެވަނަ ބައި. އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ
އަމުރު. އެކައުންޓު މޮނިޓަކުރު ން. 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓެއްގައި، ދައުލަތަށް ނެގިދާނެ
8

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ ފައިސާ ހުރި ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ
އިދާރާއަކަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ނަމަ، މި ބާބުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކުރާ މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރަކީ
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުން އެ އެކައުންޓަށް ކޮށްފާނެ ޑިޕޮސިޓާއި، އެ އެކައުންޓުން ވިތުޑްރޯކޮށްފާނެ ފައިސާއާއި
އެ ނޫން ވެސް އެ އެކައުންޓަކުން ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ކުރާނެ މުޢާމަލާތްތައް މޮނިޓަރކޮށް، އެ މުޢާމަލާތްތަކާ
ގުޅޭ މައުލޫމާތު ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެ މާލީ އިދާރާއަކަށް އަންގައި ކޯޓުން ކުރާ
އަމުރެކެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި "އެކައުންޓަކުން ކުރާ މުޢާމަލާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ
އެކައުންޓު މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ ކްރެޑިޓް އަދި ޑެބިޓު ގެ މުޢާމަލާތްތަކަށެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި، ޕޮއިންޓް އޮފް ސޭލްސް،
ޕީ.އޯ.އެސް، އޮޓޮމޭޓަޑް ޓެލަރ މެޝިން (އޭ.ޓީ.އެމް)، މޯބައިލް ފޯނު، އިންޓަރނެޓް އަދި ކާޑު މެދުވެރިކޮށް ހަދާ
ކްރެޑިޓް ނުވަތަ ޑެބިޓް ހިމެނެއެވެ. މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅުން. 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މި މާއްދާގެ
ދަށުން މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދޭ އިރު، އަންނަނިވި މައުލޫމާތު ކޯޓަށް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ . -(1) އެކައުންޓު ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި، ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު
ނަންބަރު އަދި ބިދޭސީއެއް ނަމަ، ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރާއި ގައުމު. -(2) ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް. -(3) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ އެ ކުށް ކުރަމުންދާކަން ނުވަތަ ކޮށްފައިވާކަމުގެ ހެކި.
-(4) އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރެވޭ އެކައުންޓު ނުވަތަ އެކައުންޓުތަކުގެ މައުލޫމާތު. -(5) އަމުރުގެ ދަށުން
މޮނިޓަރކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތް. (6) - އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރަން ބޭނުންވަނީ އެކައުންޓުގެ ވެރިފަރާތަށް
ނޭނގޭ ގޮތަށްކަން ނުވަތަ އެނގޭ ގޮތަށްކަން. (-)7 އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރަން ބޭނުންވަނީ އެކައުންޓުގެ ވެރިފަރާތަށް
ނޭނގޭ ގޮތަށް ކަމަށް ވާ ނަމަ، އެކަން އެގޮތަށް ކުރަންޖެހޭ ސަބަބު. -(8) އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރުމަށް
ހުއްދަކުރެވޭ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރެވޭނެ މުއްދަތު. -(9) އަމުރު ނިސްބަތްވާ މާލީ އިދާރާ. -(10) އަމުރަށް އެދޭ
ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއާއި އެ އިދާރާގެ ކަމާ ބެހޭ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި، ސޮއި އަދި އިދާރާގެ ތައްގަނޑު. 32
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)- މި މާއްދާގެ ދަށުން މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދެވޭނީ ދިވެހި
ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ
އޮފިސަރަކަށެވެ. އެ ނޫން ގާ ނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ އިދާރާއެއްގެ ހުއްދަކޮށްފައިވާ
ސީނިއަރ އޮފިސަރަކަށެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ ދަށުން މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދޭ
އިރު، އެ އަމުރު ނެރުނުކަން އެ އެކައުންޓު ގެ ވެރިފަރާތަށް ނޭނގޭ ގޮތަށް ނުވަތަ އަންގަންނުޖެހޭގޮތަށް އެ އަމުރު
9

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
ނެރުމަށް އެދެވިދާނެއެވެ. މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުން. 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވާކަން އެކަށީގެންވާ
ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ފަނޑިޔާރަށް ގަބޫލުކުރެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި މެނުވީ، މާލީ އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު
މޮނިޓަކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެގެންނުވާނެއެވެ. (-)1 އެ މީހަކު އެ ކުށް ކޮށްފައިވާ ކަމުގެ ނުވަތަ އެ ކުށް
ކުރުމުގައި އެ މީހަކު ބައިވެރި ވެފައިވާކަމުގެ ހެކި ލިބިފައިވާ ކަން. -(2) އެ މީހަކު އެ ކުށް ކުރަން އުޅޭކަމުގެ ހެކި
ލިބިފައިވާކަން. (-)3 އެ މީހަކު އެ ކުށް ކޮށްގެން އެ ކުށުގެ ޢަމަލުން އެ މީހަކަށް ސީދާގޮތުގައި ނުވަތަ
ނުސީދާގޮތުގައި މަންފާ ލިބިފައިވާ ކަން. -(4) އެ އެކައުންޓު ބޭނުންކޮށްގެން އެ ކުށް ކޮށްފައިވާކަން ނުވަތަ ކުރަން
އުޅޭކަމުގެ ހެކި ލިބިފައިވާކަން. މި ބިލުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ބޭނުމަށް ޓަކައި އެ އެކައުންޓު ގެ ވެރިފަރާތުން އެ ކުށް ކުރިކަން ނުވަތަ ކުރުމުގައި ބައިވެރިވިކަން ނުވަތަ ކުށް ކުރަން
އުޅުމުގައި ބައިވެރިވިކަމުގެ ހެކި ލިބިފައި އޮތުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މާލީ
އިދާރާއެއްގެ އެކައުންޓު މޮނިޓަރކުރުމަށް ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ. (1) -
އެކައުންޓުގެ ވެރިފަރާތުގެ އައިޑެންޓިފިކޭޝަން މައުލޫމާތު. -(2) އެ މަޢުލޫމާތު ދޭންޖެހޭ ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ
އިދާރާއާއި އެ އިދާރާގެ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ އޮފިސަރެއްގެ ނަން. -(3) މާލީ އިދާރާއިން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ މައުލޫމާތާއި،
މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ގޮތް އަދި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ މުއްދަތު. -(4) އަމުރު ތަންފީޒުކުރަން ފަށާ ތާރީޚާއި އަމުރު
ދެމިއޮންނާނެ މުއްދަތު. -(5) މި ގާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ)ނ(ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އަމުރު ނެރޭ
ހާލަތުގައި އަމުރާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގެ ނަތީޖާ. -(6) އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވޭ
މައުލޫމާތުގެ ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތް އަދި އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތް ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކަށް ނުވަތަ މަގުސަދަކަށް އެ
އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވޭ މައުލޫމާތުގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭނެކަން. -(7) އަމުރާ ޚިލާފުވުމުގެ
ނަތީޖާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ވަގުތު ހަމަވެފައިވާތީވެ ދެން މިހާ ހިސާބުން
ކޮމިޓީ މިއަދަށް ނިންމައިލާނަން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މާދަމާ ވެސް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
____
10

ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2026
11